

Organisering av folkehelsearbeid i kommunene for å fremme innovasjon

Folkehelsekonferansen 2022

Asbjørn Kårstein, Tonje Lauritzen og Line Tholstrup
Østlandsforskning – Høgskolen i Innlandet

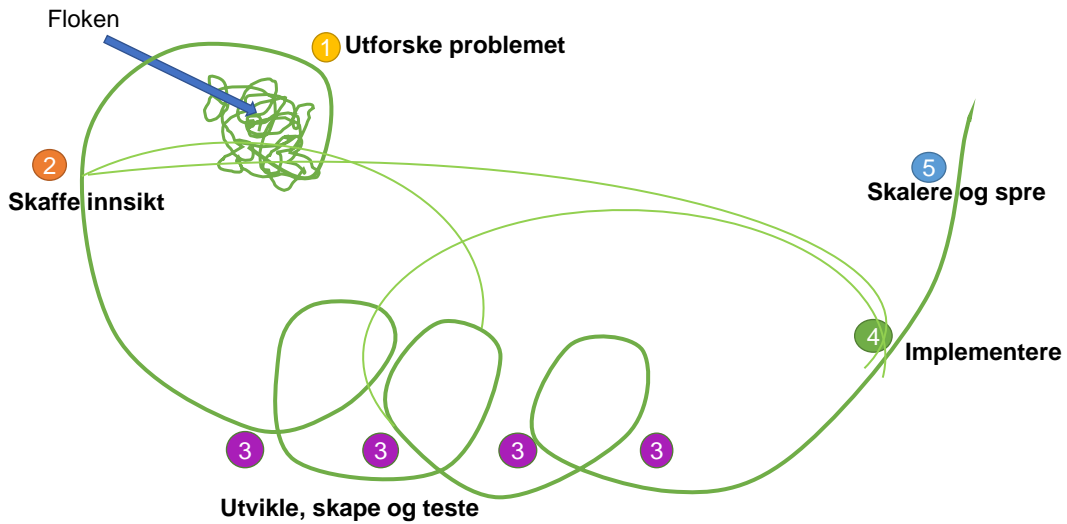
1

Innovasjon

2

Innovasjonsprosessen

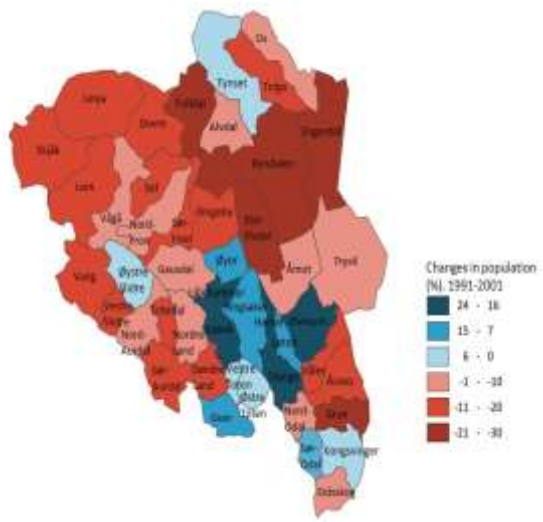

Eide 2021

3

Distriktenes demografiutfordringer

4

Spørreundersøkelse

- Sendt til fylkeskommunens kontaktperson i alle kommuner i Innlandet, i perioden 1. mars til 31. mars 2021
- Invitasjonen videresendt til dem som arbeider med folkehelse i den respektive kommune
- Mottok til sammen 69 svar, og fra samtlige kommuner i Innlandet
- Respondentene ble bedt om å svare på påstander og spørsmål ved hjelp av en 5-punkts Likert-skala.
- I tillegg en del fakta-spørsmål og fritekstsvar.

5

Plassering og organisering

- *I liten grad organisert. Tidligere lagt på ulike tjenester uten å være forankret i ledelse.*
- *Vi vurderer at folkehelse ikke er et eget fag eller tjeneste, men en måte å jobbe på som involverer alle sektorer.*
- *Kommunedirektør har det overordnede ansvaret, med assisterende kommunedirektør og rådgiver som utførende. Det systematiske folkehelsearbeidet bygger på kommunens folkehelseplan.*
- *Folkehelse ligger plassert i rådmannens stab og er med i alle saker vedrørende kommunens overordna planer, og andre temaer der folkehelse er viktig. Folkehelseråd giver har også mye prosjektlederansvar både når det gjelder byutvikling, prosjekter opp mot skole/barnehage og frivillighet/kultur/helse.*

6

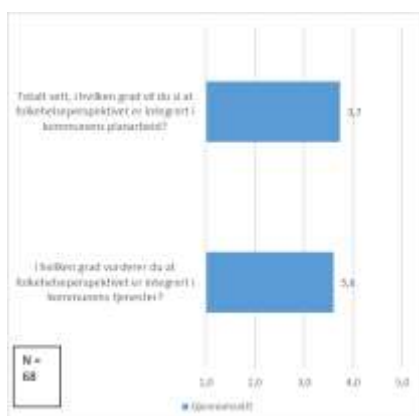
Tverrsektoriell tilnærming

- *Folkehelse er et overordnet og altinngripende begrep som mer eller mindre gjennomsyrrer alle virksomheter. Sett på den måten er folkehelse et tema overalt. Skole, barnehage, helse, omsorg, vann, vei, kloakk. Hele kommuneorganisasjonen jobber for å utvikle samfunnet i best mulig retning gitt de overordnede føringer.*
- *I den kommunale planstrategien har vi mulighet å jobbe for et mer tverrsektorielt folkehelsearbeid og implementere dette med å tenke "helse i alt vi gjør" som kommuneorganisasjon. Det er en stor innsats å få ansatte som jobber mot innbyggerne å tenke at folkehelse er langt mer enn arbeidet som gjøres i helsesektoren.*
- *Folkehelsearbeidet er integrert i vanlig drift. Dette gir en utfordring i ledelse av folkehelsearbeide som da blir overordnet men også en viktig felles forståelse for den kommunale oppgaven.*

7

Planarbeid og tjenester

- *Det foregår en omorganisering gjennom 2021, der en bl.a. skal se på organiseringen av folkehelsearbeidet. Veldig godt implementert i planverket, fra kommuneplanens samfunnsdel og nedover, men utfordringen ligger fra plan til handling - og ikke minst en synliggjøring, skaffe en oversikt over det gode arbeidet som gjøres!*

8

Forankring i ledelsen

- *Mye fine ord og gode tanker, særdeles utfordrende å få til det kontinuerlige tverrsektorielle arbeidet - og forankringen til toppen. Jeg mener personlig folkehelsearbeidet må bevisstgjøres mer i toppen, gjerne fordelt over flere virksomheter? Skal en ha en folkehelsekoordinatorstilling må denne ha en direkte linje til Kommunaldirektørens stab? Kommune-Norge er imidlertid både organisert forskjellig og har forskjellige størrelser, derfor utfordrende med en "ensartet mal" for dette arbeidet? Men, forankring i toppen og sterkt tilknytning til virksomheten Plan (pga. forankring gjennom plan- og bygningsloven), mener jeg er helt avgjørende for å få til dette arbeidet!*

9

Folkehelsekoordinator

- *Etter mange års erfaringer med bruk av såkalte fysak-koordinatorer, folkehelsekoordinatorer og folkehelsestrateger ser vi at det er mer formålstjenlig å ta vekk denne tituleringen for å hindre ansvarsfraskrivelse på folkehelseområdet. Arbeidet med å fremme befolkningens helse ved hjelp av primærforebyggende tiltak ligger implisitt inn under hver sektor og avdelingstjenesteområde.*
- *Folkehelsekoordinatoren bidrar til å koordinere oppfølging av tjenesteproduksjonen som skjer for å nå mål i folkehelseplanen. Dette skjer i faste lederfora, i særskilte møter, som en del av rutinene når Handlings- og økonomiplanen rulleres årlig og mål for kommende år settes for tjenesteproduksjonen.*

10

Innovasjonskultur

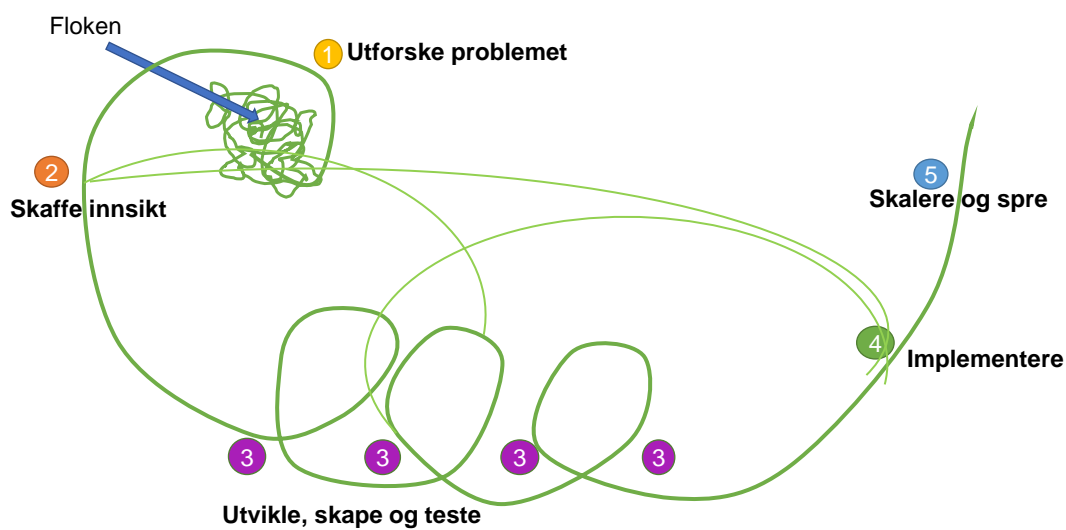
- ...fremmes gjennom bærekraftige strukturer sikret gjennom
 - tverrsektoriell tilnærming
 - forankring i planer
 - forankring i ledelse
 - koordinering mellom og på tvers av nivå og sektorer
- Hvordan?

11

Innovasjonsprosessen

Eide 2022

12

